

gender a věda

newsletter

LEDEN 2017

OBSAH

- Mentoring – nástroj profesního růstu žen a osobního rozvoje mužů
- Mezinárodní den žen a dívek ve vědě 2017
- Novinky a pozvánky na akce
 - (S)expertiza: o výzkumu sexuality a akademické kariéře
 - Výroční zpráva NKC – gender a věda za rok 2016
 - Nová příručka: Jak sladit výzkum, granty a rodičovství
 - Proč zrovna já? Výstava a cyklus diskuzí na téma „kultura znásilnění“

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

první letošní vydání se věnuje podpoře začínajících vědkyň a vědců, konkrétně našemu mentoringovému programu, do jehož dalšího běhu právě nabíráme účastníky a účastnice. Kateřina Cidlinská se v úvodním textu zamýšlí nad motivacemi a zájmem o zapojení do programu ze strany žen a mužů a konstatuje, že bez emancipace vědců ve vědě více žen prostě nebude.

Začátkem února organizujeme na sociálních sítích oslavu Mezinárodního dne žen a dívek ve vědě prostřednictvím hashtagové kampaně #mojeoblíbenavedkyne. Přidejte se a dejte nám vědět, kdo je vaše oblíbená vědkyně.

10. února pak proběhne naše výroční přednáška, tentokrát s Kateřinou Liškovou, socioložkou, která se zabývá výzkumem sexuality a genderu v kontextu expertizy, konkrétně lékařské sexuologie v období státního socialismu. Ve své přednášce bude hovořit i o svých zkušenostech vědkyně v sociálních vědách.

V neposlední řadě avizujeme výstavu a doprovodný cyklus přednášek k tématu „kultura znásilnění“, na kterém se spolu s řadou dalších organizací podílíme.

Příjemné čtení přeje

Hana Tenglerová

LEDEN 2017

Kateřina Cidlinská

Plánovaly jsme program jen pro ženy, ale...

Dlouhodobě poukazujeme na neměnicí se nízký podíl žen ve vědě (viz [Monitorovací zprávy](#)) a na příčiny tohoto neveselého stavu. Mezi ně patří obtížná slučitelnost vědecké kariéry s mateřstvím, menší sebevědomí a větší sebekritičnost žen a nižší podpora jejich vědeckých kariér pracovním i rodinným okolím v porovnání s muži. Proto jsme se rozhodly vytvořit mentoringový program pro ženy doktorandky a postdoktorandky, neboť právě v těchto fázích ženy opouštějí vědeckou dráhu nejčastěji.

Když jsme však začaly přemýšlet o tom, jak by měl program vypadat, a zjišťovaly jsme postoje a potřeby cílové skupiny, narazily jsme na odpor žen vůči programu, otevřenému jen pro ženy. Obávaly se nálepky nedostatečně dobrých vědkyň, které potřebují speciální pomoc, a také výsměchu ze strany kolegů, případně jejich pocitu nespravedlnosti, že ženám se pomocná ruka podává, a jim ne. Přestože zvyšující se podíl magisterských i doktorských studentek a stagnující podíl vědkyň poukazují na to, že ženy nemají s muži rovné podmínky pro uplatnění ve vědě, reakce dotázaných jsme zohlednily a otevřely jsme program pro začínající vědkyně i vědce. Co se však nestalo...

Máme program i pro muže, hlásí se do něj téměř jen ženy...

Máme za sebou pilotní a první ročník, které absolvovalo dohromady 110 mentees. Dvaosmdesát procent z nich byly ženy. Čím to? Z vyjádření samotných účastnic a několika účastníků, u nichž mapujeme počáteční motivaci i závěrečnou spokojenost s programem, vyplývá, že ženy pocítují větší potřebu podpory.

Doktorandky a postdoktorandky hovoří o tom, že si musí ujasnit, zda na vědeckou dráhu mají, a také o menší podpoře ze strany svých nadřízených a vyučujících v porovnání s mužskými kolegy. Zajímá je, jak skloubit péči o děti a partnerský život s vědeckou kariérou, a chtějí získat nové profesní kontakty. To, že se nám nakonec v drtivé většině do programu hlásí ženy, nás nepřekvapuje. Ale proč se do programu muži nehlásí téměř vůbec?

Proč muže mentoringový program neláká

Důvodů může být celá řada. Nejspíš vás okamžitě spolu s námi napadne, že je může odrazovat naše oddělení jakožto organizátor programu, případně v Čechách chybně zakódovaná asociace, že gender = něco o ženách či pro ženy. To je určitě relevantní postřeh. Dalším důvodem podle nás je, že muži necítí tak velkou potřebu podpůrných programů, neboť vědecké prostředí je „šito na míru“ právě jim, a tudíž se v něm mužům lépe funguje. Pocítují méně protichůdných tlaků, zejména menší střet mezi rolí vědce a rolí partnera/manžela a otce.

Pokud se nějakí muži do programu přihlásí, mnozí nám zmizí z dohledu již po úvodním workshopu. Zbývající spolupracují s mentorem, někteří navštíví i kurz zaměřený na projektové řízení. Na kurzy osobního rozvoje ale nechodí téměř nikdy. Zdá se, že muže odrazují činnosti zaměřené více psychologicky a sebereflexivně. Na to poukazuje i např. psychoterapeut Martin Jára z Ligy otevřených mužů: muži dle něj vyhledávají odbornou pomoc třikrát méně než ženy.

„Mentoringový program mi dodal sebedůvěru a motivaci na sobě dále pracovat.“

Úvodní workshop našeho mentoringu je přitom poměrně zásadně zaměřen na sebereflexi a identifikaci vlastních priorit a potřeb, které jsou pak diskutovány ve skupině. To může být pro muže nepříjemné, neboť nejsou zvyklí hovořit o svých pocitech a potřebách, navíc ve skupině, kde převažují ženy. Naše kultura

tlačí muže do role siláků a suverénů, kteří vždy vše vyřeší sami, nevyhledávají pomoc, neboť to je známkou slabosti. Soustředí se na logický úsudek, a emoce, vztahy a péči se příliš nezabývají. Jít na kurz Finanční řízení projektu nebo Efektivní publikování nemusí být proto pro muže takový problém, jako jít na kurz Time management a sladování rodinného a profesního života či Identifikace silných stránek.

Zkrátka, ženy se neostýchají do programu přihlásit, pokud není zaměřen explicitně jen na ně, muži se ostýchají přiznat (si), že by nějaký program vůbec mohli potřebovat. Znamená to však, že je pro muže věnovat pozornost takovým věcem jednoduše zbytečné?

Proč by bylo super, kdyby to muži přeci jen zkusili

Domníváme se, že účast v mentoringovém programu, včetně zapojení se do jeho osobnostně-rozvojových workshopů a kurzů, pro muže zbytečná není. Jsme přesvědčeni, že důraz na profesní a osobní rozvoj se nevyklučují, nýbrž spíše podporují. Navíc, chtít se rozvíjet i po osobní stránce není nic ostudného. Naopak. Je to spíše známka zralosti. Proč by se muži měli ochuzovat o to, aby mohli prohlásit to samé, co

říkají po absolvování programu mentees-ženy? Jako například: „Zjištění, že se s ostatními mentees potýkáme v řadě případů s podobnými problémy, bylo osvobozující“ nebo „Odesla jsem si cennou sebereflexi v tématech odborných i všeobecně lidských“ a do třetice „Mentoringový program mi dodal sebedůvěru a motivaci na sobě dále pracovat.“ A to je přeci něco, co je dobré pro všechny, pro ženy, stejně jako pro muže. Navíc, kdo jiný než vědci by měl mít chuť do celoživotního vzdělávání a rozvoje? Kromě osobního přínosu pro jednotlivé začínající vědce může účast mužů v mentoringovém programu přispět i k pozitivnímu rozvoji celého vědeckého prostředí tak, aby vytvářelo spravedlivější podmínky kariérního růstu pro muže a ženy. Aktivita zaměřené na osobní rozvoj přispívají ke zcitlivění mužů vůči odlišným biografiím, a tedy k možnostem profesního růstu žen. To je nesmírně důležité, neboť jsou to muži, kteří pro ženy ve vědě představují většinu kolegů, školitelů, nadřízených a také se v současné době z většiny podílejí na nastavování pravidel fungování vědeckých institucí, vědních politik a hodnocení vědecké práce.

Bez emancipace vědců nebude více vědkyň.

nýbrž i na klima, v němž tyto výstupy vznikají, můžeme se těšit i na větší podíl žen ve vědě. Bez emancipace vědců nebudou mít ženy ve vědě nikdy rovné podmínky s muži pro kariérní růst. Rády bychom Vás, čtenářky a čtenáře, proto požádaly, abyste o našem programu řekli i začínajícím vědcům ve vašem okolí. Budeme se na ně těšit.

Registrace do 2. ročníku probíhá právě teď

Jste-li doktorand/ka či postdoktorand/ka zveme Vás k účasti v druhém ročníku našeho mentoringového programu. Můžete se těšit na zajímavé diskuze s ostatními mentees, na workshopy a kurzy se zkušenými lektorkami a lektory, a samozřejmě na spolupráci s mentorkami a mentory dle Vašeho výběru. Tento rok nově zařadíme i improvizací workshop, který Vám pomůže lépe reagovat na situace, s nimiž si nevíte rady. Účast na jednotlivých tematických kurzech je samozřejmě dobrovolná. Dozvědět se o programu více a registrovat se do 28. 2. můžete [zde](#).

Shrnutí pilotního a 1. ročníku

Počet mentees: 110 (90 žen, 20 mužů)

Počet mentorů a mentorek: 32

Nabízené kurzy:

Time management a sladování I. a II.
Identifikace silných stránek I. a II.

Jak předejít vyhoření (stress management)

Komunikační dovednosti

Lektorské dovednosti

Efektivní publikování

Manažerské dovednosti I. a II.

Orientace v grantovém systému

Základy projektového řízení

Finanční řízení projektu

Jak napsat konkurenceschopný projekt

MEZINÁRODNÍ DEN ŽEN A DÍVEK VE VĚDĚ

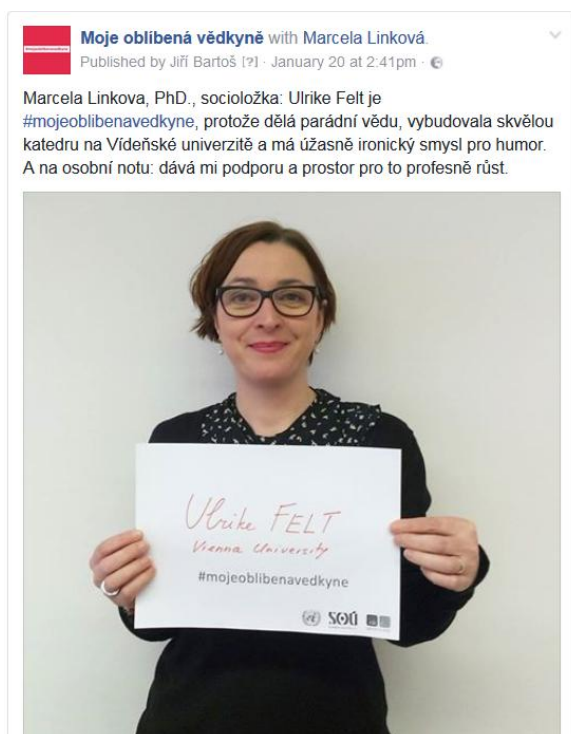
Od 1. do 11. února slavíme pod záštitou českého zastoupení OSN Mezinárodní den žen a dívek ve vědě. Pomozte nám s jeho oslavou!

- Která vědkyně či vysokoškolská pedagožka vás nejvíc inspiruje či inspirovala?
- Která vás nejvíc ovlivnila?
- Kterou považujete za svůj vzor?
- Na kterou rádi vzpomínáte?
- Která podle vás učinila zásadní objev?
- Která je vám sympatická?

#mojeoblíbenavedkyne

Napište její jméno a hashtag #mojeoblíbenavedkyne, vyfotťte se s ní a nasdílejte na facebookovou stránku. Napište nám, proč právě ona. Vítána jsou i videa! Pokud nepoužíváte FB a chcete se připojit, zašlete nám foto/video s komentářem [mailem](#).

Jak si to představujeme? Třeba takhle:

Cílem akce je upozornit participativní a nekontroverzní formou zejména mladší publikum na přínos, který vědkyně pro vědu a vědecké poznání představují. A prezentovat významné a inspirující osobnosti světa vědy.

Těšíme se na vaše příspěvky!

(S)expertiza: o výzkumu sexuality a akademické kariéře

10. února 2017 zveme do Galerie paláce Lucerna (Vodičkova 36, Praha 1) na výroční přednášku NKC – gender a věda, kterou tentokrát pronese socioložka **Kateřina Lišková**.

Jak lze zkoumat „lokální“ téma v mezinárodním prostředí? Proč je důležitá mobilita v sociálních vědách? Jak se protínají odborná a sociální relevance tématu s marginalitou, prekarizací a vědeckým úspěchem? Přijďte s námi diskutovat i o vaší akademické kariéře! Více informací na [webu](#) a [Facebooku](#).

Kateřina Lišková se dlouhodobě věnuje výzkumu sexuality a genderu, nově v kontextu expertizy, přesněji československé expertizy par excellence: lékařské sexuologie v období tzv. státního socialismu.

Výroční přednáška
NKC – gender a věda

10. 2. 2017, 19.00
GALERIE LUCERNA, VODIČKOVA 36, PRAHA 1
nk c
gender a věda

Výroční zpráva NKC – gender a věda

Na našich webových stránkách jsme zveřejnily podrobné shrnutí našich aktivit v minulém roce. Publikační činnost, podněty pro veřejnou a státní správu, akce pro veřejnost, konzultační, vzdělávací, poradenská a expertní činnost, členství v poradních orgánech a radách, účast v mezinárodních projektech, ohlasy na naši činnost v médiích a řada dalšího. Zpráva je ke stažení [zde](#).

Jak sladit výzkum, granty a rodičovství

CEITEC ve spolupráci s NKC – gender a věda vydal publikaci [Grants, research and parenthood](#), která se věnuje otázkám sladování rodičovství a výzkumné práce (nejen) formou řešení grantů. Je určena jak pro vedoucí pracovníky výzkumných organizací, tak pro samotné vědkyně a vědce.

První skupině osob může přinést inspiraci pro řízení výzkumných týmů při řešení situací souvisejících s odchody členů/členek týmů na mateřskou a rodičovskou dovolenou. Nabízí také možné cesty, jak na úrovni zaměstnavatele ovlivňovat a podporovat opatření, která řešení takových situací usnadní.

Vědeckým pracovnícím a pracovníkům poskytuje příručka praktické informace o flexibilních možnostech grantových a stipendijních schémata a dalších výhodách určených primárně rodičům, či specifických schématech určených ženám. Zároveň přináší praktické tipy, jak postupovat a na co myslet v situacích odchodu na mateřskou/rodičovskou dovolenou, v jejím průběhu a po návratu k výzkumné práci po kariéerní přestávce.

Proč zrovna já?

Zveme na výstavu a doprovodný cyklus diskusí na téma „kultura znásilnění“, který bude probíhat od 2. února do 30. března 2017 a na kterém se spolu s řadou dalších organizací a jednotlivci/kyněmi Sociologického ústavu AV ČR podílí.

- **2. února 2017** bude [vernisáž](#) zahájena výstava umělkyně Alma Lily Rayner s názvem „Co mi otec strkal do vagíny“. Výstava bude probíhat v galerii Artwall na Nábřeží kapitána Jaroše a Edvarda Beneše v Praze 7.
- **8. února 2017** se v Tranzitdisplay (Dittrichova 9, Praha 2) uskuteční [diskuze](#) „Co jsi vlastně čekala? Život v kultuře znásilnění“. V diskuzi vystoupí Blanka Nyklová (NKC – gender a věda), Lenka Vochocová (FSV UK), Petra Vláčelová (Persefona) a Apolena Rychlíková (A2larm).
- **28. února 2017** proběhne v témže prostoru diskuze s názvem „Proč jsi to nenahlásila? Sexuální násilí a instituce“.
- **13. března 2017** se uskuteční diskuze na téma „Proč ses nebránila? Koncept „expert by experience“ (expertkou na základě zkušenosti).
- **30. března 2017** proběhne [večer sdílení](#) s názvem „Proč jsi nic neřekla?“

Podrobnosti například [zde](#).

NEWSLETTER LEDEN 2017

Měsíčník newsletter vydává Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.

ISSN 1801–7339

Adresa redakce: Jiiská 1, Praha 1 110 00

Redakce: Hana Tenglerová, Kateřina Cidlinská, Nina Fárová, Martina Fucimanová, Marcela Linková, Blanka Nyklová, Alena Ortenová, Naďa Straková, Hana Víznerová, Marta Vohlídalová

Příspěvky a reakce můžete zasílat na newsNKC@soc.cas.cz.

K odběru newsletteru se lze přihlásit na webových stránkách www.genderaveda.cz

Sledovat nás můžete také na sociálních sítích:

